

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računira naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. sprodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko posloplje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak terek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2.50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 21.

V Ptuj v nedeljo dne 26. maja 1912.

XIII. letnik.

Binkošti.

„Pflingsten, das heiliche Fest des Maie.“

In zopet smo prišli v prekrasne binkošne praznike. Ako nas budijo sveti božični dnevi z bajnokrasno lepoto tihe zimske noči, v kateri se je porodilo božansko dete, ako dviga Velikanoč našo dušo nad posvetne višave in nam predstavlja Odrašenikovo trpljenje ter zmago večne volje nad temno smrtjo, — so krasni binkošni prazniki popolnoma v svitu zlatega solnca. Kakor je zbrane apostolne razsvetili sveti Duh in jim dal moč in krepkost, da razglašajo po vsem svetu in vsem narodom tajnosti in večne resnice Božje besede, tako nas razsveti spomladno majnikovo solnce ob binkošnih praznikih, da pozabimo za hip vsakdanje malenkosti in britkosti vsakdanjega življenja ter pogledamo z jasnimi očmi tja proti vesoljnemu nebu: Ena je resnica in večna je in nikdo je ne bode premagal...

Kako nežno je novorojeno dete in kako odpira oči proti svetlobi. Prvi čut novega življenja poraja svetloba. In potem raste in raste, vedno širje se mu odpira svet, vedno večje je otrokovo poželjenje. V binkošnih praznikih pa koraka ob roki skrbne botrice tja v cerkev in preplašena nedolžna duša čaka, da sme vstopiti v tajnosti vere, v Božji hram. Duh mu odveže duhovniška roka, svet mu odpre Božja beseda, — kot novi človek stopa otrok iz cerkve, da prične pogumno trnjevo pot življenja, katere edini cilj je vendar zopet novo, boljše, brezmadežno življenje tam onkraj groba... A tudi srce odraslega človeka, kateremu je vsakdanji boj za obstanek vzela že mnogo mladostnih upov in želj, se veseli nad nadepolno mladino, ki stopa liki angeljem, s cvetlicami v laséh, s solncem v očeh pred oltar. Oj mladost, oj mladost, ti najnežnejši izraz božanske volje! Oj mladost brez sovraštva in trpljenja, brez muk in dvomov! Oj mladost polna nedolžnosti in brezskrbnosti in polna lepote, večne, zmagujoče lepote!... Kakor cvetlice so otroci, žive cvetlice, ki odpirajo svoje kelihe večnemu solncu, ki se lesketajo v diamantinem svitu jutrajne rose! Rožice bodejo ovenele, kelih bodejo odpadli, kosa jih bode položila na travnik in najmočnejši žarek solnca jih ne more več prebuditi k novemu življenju. Vi otroci pa bodete cveteli i zanaprej; niti kosa smrti vas ne konča za vedno, kajti onkraj groba vas čaka večnost in Božje obljube vas pozdravlja z neskončnim svitom brezmejnne ljubezni...

Pozdravljeni, krasni binkošni prazniki, — pozdravljena mladost, pozdravljeni upi in pozdravljena, sveta ljubezen, sveta sreča spomladne svetlobe!

Politični pregled.

Politični položaj postal je zopet jako temen in na vse strani se širi nezaupljivost ter nezanesljivost. Naša vlada obstoji iz samih bolnikov-ministrov; tudi ministriški predsednik grof Stürgkh ima vsled bolezni dopust. V državni zbornici poskušajo Hrvatje delo motiti, kakor da bi bili Avstriji krivi, da jih Madžaroni s škorpioni trpinčijo. V ogrski državni zbornici pa se bije med velikanskimi prepiri boj za vojno preosnovo, medtem ko zahteva delavstvo v pouličnih demonstracijah volilno pravico. Tako je obupanje glavni znak avstro-ogrškega političnega položaja.

Novi denar. Izdajati se je pričelo nove dve-kronske kose, da se na ta način polagoma dosedanje goldinarje odpravi. Tega denarja se je izdalo samo okroglo 2 1/2 milijona kosov.

Turško-laška vojska prišla je zopet v nevarnejše stanje. Ker Italijani v Tripolisu samem ne morejo nikakoršnih pravih in odločilnih uspehov doseči, zanesli so vojno najprve v morskoožino Dardanel. Turki so pa Dardanele enostavno zaprli z strelivom in s tem vstavili tamošnjo trgovino. Zdaj so laški parniki morali brez uspeha odjadrati in Dardanele so zopet odprte. Lahki so potem zasedli razne otoke, zlasti Rhodos, v egejskem morju in hočejo na ta način na Turško oziroma na vevlasti gotovi pritisk izvršiti. Turška vlada pa je zdaj z jako strogo odredbo odgovorila: izguala je namreč iz ozemlja turške države vse italijanske podanike. Ta odredba zadene okroglo 50.000 na Turškem živečih Italijanov in je velikega gospodarskega pomena. Splošno se zdaj pričakuje, da bode Rusija nastopila, kajti ruska vlada hoče v znani svoji hinavščini vojni položaj za se izrabljati. Ali v hipu, ko bi hotela Rusija zmanjšati obseg sedanje Turčije, morala bi Avstro-Ogrska nastopiti, v katere živem interesu je, da se sedanja Turčija obdrži. In tako zna priti do položaja, ki smo ga očitati v uvodnem članku zadnje številke. Kakor naša notranja politika je torej tudi zunanja nejasna in nevarna.

Raba železnice je obenem merilo za kulturo dotične države. Zanimivo je torej razmerje med številom prebivalstva in onim po železnicah potujočih oseb. Tako se je peljalo v enem zadnjih let: v Italiji 51,447.203 oseb, na Francoskem 305,211.000, na Nemškem 483,407.806, v Belgiji 86,450.000, na Avstrijskem 84,924.407, na Ogrskem 37,302.070, na Angleškem in Irlandskem 864,435.388, v Švici 37,249.040, na Holandskem 33,340.177, v Rusiji pa 32,602.944 oseb. Medtem ko se v zaostali Rusiji komaj vsak tretji prebivalec po železnici vozi, vozi se na Avstrijskem vsak prebivalec štirikrat, v Švici 12 krat, v Italiji pa celo 23 krat.

Boj z anarhisti. V Barceloni je policija izvedela, da hočejo nekateri anarhisti več visokih oseb umoriti. Ko se jih je hotelo aretirati, skočil je en anarhist na stražnika in mu preprečil treh. Tri anarhiste so vjeli in zaprli, a morilec je pobeignil.

Obrtnikom!

Neko „vseslovensko“ obrtno društvo, za katerega delovanje je doslej edino v celjskem „narodnem domu“ vedeli, sklicalo je za binkošni ponedeljek v Celje „prvi veliki spodnještajerski obrtni shod.“ Govoriti hočejo na tem shodu o „obrotni organizaciji“, o celovškem obrtnem shodu“, o „posredovanju vajencev in pomočnikov“, o neki neznan „trgovski in obrtni zbornici za Spodnje Štajersko“, o „škodljivcih obrtništvu“, o „obrotništvu in kartelih“, o „obrotnem šolstvu“ in ustanovili bodejo baje tudi mojstersko bolniško blagajno za Spodnjo Štajersko... V svojem vabilu govori društvo z visokimi frazami o bremenah in vladi in organizaciji in pravicah, — — dobro, dobro! Ali mi bode mo te „občeslovenski“ gospódi nekaj povedali. Ves njen namen je, da vpreže slovenske obrtnike v jarem prvaštva in jih zlorablja za prvaško politiko. Ni res in ni res, da se gré te prvaški gospódi za kaj družega. Kar so prvaki v bogimislenskimikmeti storili, to hočejo zdaj tudi s slovenskimi rokodelci storiti. Pohlevne ovčice, ponižane sužnje hočejo imeti! To je vse, — a to se jim ne bode in se jim ne sme posečiti!

Zakaj pa ti skrbni slovenski voditelji doslej niso ničesar za obrtništvo storili? Zakaj se skozi desetletja niso brigali za slovenske obrtnike, ki so morali delati in plačevati in zopet delati?! Zdaj so se združili slovenski liberalci in slovenski klerikalci, da „rešijo“ obrtnike. Preje pa so pisali liberalni listi, da so klerikalci največji oderuhi obrtništva in klerikalni listi so pisali, da obrtnikom liberalci kožo čez ušesa vlečejo... Ti ljudje čutijo nezadovoljnost slovenskih obrtnikov nad slovensko politiko in zato jih hočejo zdaj zopet na svoj lim spraviti!

Slovenski voditelji so bili doslej največja nesreča za slovenskerokodelce in obrtnike. Spravili so na stotine slovenskih obrtnikov in rokodelcev in trgovcev v mesta in trge in jih pustili potem lakoto stradati. Še danes vabijo z medenimi obljubami kranjske trgovce in obrtnike na Spodnje-Štajersko, jim obljubujejo podporo in denar in — sami kupujejo pri dragih! Med vsemi slovenskimi „voditelji“ jih ni niti 10%, ki bi si pustili svojo obleko ali svoje čevlje ali svoje pohištvo pri domačih obrtnikih napraviti. Le vprašajte rokodelce same, je-li niso slovenski škrici v resnici taki! Veliki trgovci slovenski prodajajo svoje blago slovenskim odjemalcem dražje nego nemškim. Male slovenske kramarje pa silijo, da morajo konzumente s slabim blagom in visoko ceno naravnost slepariti. Pa še nekaj: Kdo pa je ustanovljaj konzumna društva po slovenskih pokrajinah? Slovenski voditelji so to storili. In edini namen teh „konzumov“ je bil, da se obrtnike in male trgovce uniči ter izstrada. Najprve so hoteli slovenski voditelji torej slovenske obrtnike in trgovce uničiti

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 40

in izstradati; — kër sejim to ni posrečilo, pa jih hočejo zvabiti na svoj lim ter jih s tem za sužnje napraviti.

Ej, gospodje, kako se motite! Obrtniki niso duševno tako slabotni in revni, kakor one široke mase zanemarjenega ljudstva, katerim imajo slovenski voditelji svojo „moč“ zahvaliti. Obrtniki so bili večinoma po svetu in so nekaj poskusili ter se nekaj priučili. Oni ne padejo takoj na kolena, ako se jim prikaže farški talar ali dohtarski frak. In zato bodejo obrtniki i zanaprej z lastnimi možgani mislili in bodejo znali svojih nasprotnikov od svojih prijateljev ločiti.

Mi ne vemo, ali hočejo klerikalni slovenski voditelji „mojstersko blagajno“ na taki podlagi uresničiti, kakor so uresničili svoj čas gotove „posojilnice“ in „konzume.“ Ali prepričani smo, da bi tudi to podjetje vporabljali v svoje politične namene. In kar se obrtniške organizacije v splošnem tiče, je eno gotovo: štajerski in koroski rokodelci se ne bodejo nikdar podali pod kranjsko vodstvo. Kar so kranjski slovenski voditelji doslej v roko vzeli, vse je bilo banke-rotno in vse se je podrla. Za tako „pomoč“ se rokodelci hvaležno a odločno zahvaljujejo!

Obrtniki imajo hvala Bogu že skozí desetletja svojo lastno izborna organizacijo. To organizacijo vodijo možje, ki so sami obrtniki in ki ne stojijo pod nikakoršno komando. Tem naprednim in seveda tudi nemškim možem se ne gre za politično igranje in strankarsko otročarijo, marveč za gospodarsko bodočnost rokodelcev. In ti možje so že za obrtnike delali, ko so naši slovenski „voditelji“ še spali in premišljevali, kako bode njih deca nakopičeni denar zapravila.

Vemo, da bode na binkoštni ponedeljek v Celju mnogo z alkoholom podkurjenega navdušenja. Resnični in neodvisni obrtniki se bodejo že na binkoštno nedeljo zbrali. Ti možje seveda ne bodejo imeli časa, vsakemu prvaškemu škricu „živijo“ vpiti. Ali — delali bodejo za svoj stan in koristili bodejo temu stanu. Kòs kruha je več vreden nego pijano navdušenje, ki prepeva češko pesen „Hej Slovani“.

Zato pa pravimo: prvaški hinavci in klerikalni farizeji naj le vabijo svoje pristaše, — pametni rokodelci jih ne bodejo poslušali in bodejo korakali svojo pot naprej. Obrtnik mora biti samostojen, to se pravi: neodvisen na vse strani, — potem šele zamore važno vlogo v družbi igrati! In neodvisni obrtniki so pri nas!

zborat. Vejte pa men ga nij Ilgejev Miha poveaudau, jaz smi le tote dni nokrat šou vunta prti Rumfu plohe štrafat, te mi je pa Rumfau tiaz Vaš autres dau. Ausji šus! je reaku, te pa ti še toku kene več ki je naš „Štajerc“ dama, kuga požojfana, zaj si ga pa zamerkaj! Vite na tak form sn Vaš autres zborau. Pa že zaj bi Vam kene pisau, pa zodd „nerodn list“ je neaka tulu od noše prozne šporkase, pa v noši šprohi te sn si pa mislu, fercvamanik če po noši šprohi morvate, te Vam še ži lehku ontrt dam. Vejte gaspuad vrednik, pr nas mamò že vcaè lejt nu šporkasu, da bi tisti kteri čimajo, noter vlogali, hani pa ko nujajo, vun jemoti. Šporkasa je bla še pred krotkem v foarf, pa zaj so se tisti mlodi pauri nu pa forške hloče med sebu skrompali, te pa nisu vejdlí druga, se pa lišali šporkasu gar prti gregaru. Zaj so sklicali nu versamlungu ali sicungu, sam ne vem prau koj je blo, nu pa so se začeli rojsati nu pa rojsati tak dougu, da je cejli kup na sofi obležau. Vejte pr nas kaj tokiga čí blo čut deceit da smo še tak le bol sami domači bli, pa pred nima por lejtami je tu iberšvemuga bla, nu pa od tiste dabe zaj nij mira vcaè. Tistokrat je prneaso tu sam niga, vrog ti oca in majku po domače hanžir in kompanji, te si pa zaj mislijo, da bojo Selnečane kuj zgeče v nebejsa potiskali. Noša šproha jim ni po moti, posebno ne haužirju, klieralce ne muare trpet, nemčutare bi pa na suhem špeahi potisnu na hani svejt. Pa ti peklenska žonft, prosim kene mi zamerite gaspuad, pa jaz sn ži jezau, zaj ko pa na gmajni aušuse valili, te je pa zjegavem agentam leteu od eniga do družiga, da smo se rihtig bali da bota frfro dobila. Tu je blu pa vse darn: klerikauca, nemškutar, pa še sam bog nas vari bi biu daber, da bi mu le štímu dau. Vejte, pa za tistiga deli je še glih tak pr valitvi na tisti toal trupla za zlamatan, ko mamò mi drugi navodno za sedenje. Zaj so pa za „nerodn list“ ni hartikel v noši šprohi kup stumplali, ko so mislili da nas bojo huda razjezili, so se pa čudno podejlali. Mi smo jim za totí forcug še le hvaležni, da še tidi naš motrn jezík erajo. Provi se tidi, da bojo boj neako sekolsko veraj-ningu napravili, da bo pr tisti naš znoni Bambauš! za figlišarža, Ešnauer pa za hornista. Zaj pa lubi gaspuad Vas prau lepo povobim, da bi v nošu šporkasu nih por seksaru vložili, bojo baj večí autries dali ko klerikanci gnorje vun vzdigaju, hani ko pa čimajo kicka, pa nečeju nuter djat. Zaj bom pa jaz sklenu maju slobu pisaje, mam še nu furugu gnoja enemu nes zapelati, da bom telku zaslužu de šporkasi autries pločau, drgoči me pa na dohtora doju. Zaj pa vstonem Vaš hvaležni Kobauc.

Špitalič pri Konjicah. Minilo je že precej časa, odkar smo ti zadnjič poročali iz našega mirnega Špitaliča. Tako ti naznanjam, da se je na 10. aprila delila podpora za lansko sušno poškodbo. Pač bistra glavica našega župana si je namreč mislila, da je Bog nekaterim ljudem vsak teden podelil dežja; ali zelo se je motil, ker sušo smo imeli vsi ednako. Prašamo tebe in Karlna Zidanšek, ali bosta samo vidva in pa tisti, kateri so dobili od 40 do 80 K podpore, plačali štíbro, ali tudi mi ostali, ki nismo dobili nič? Bil je pred par tedni, ko pride neka žena h glavarstvu. To je pa župana tako razjezilo, da jo je začel ozmerjati in naposled je še rekel: Kaj glavar je več ko jaz, tako ti naj glavar da podporo! Dotična žena ga je tožila in naš rihtarček je bil na 50 K globe obsojen; se je pač spolnil pregovor, ki pravi: Kdor visoko leta, nizko sede.

Občina Podlehnik. Naša cela občina tarna in se pritožuje zoper našega poslanca M. Brenčiča. Mi smo bili v letu 1910 poškodovani sedemkrat po toči in v letu 1911 pa hudo dva-

krat; komisija je priznala tri črti in nekaterim pa vse uničeno. Lani, ko se je podpora delila, smo bili popolnoma izključeni in letos pa so dobili samo nekateri in še celo taki, ki ne stanujejo v naši občini. Tedaj prosimo odgovora, ali je krivo občinsko predstojništvo ali poslanštvo, ker je en dan hodil g. orožnik in pa g. obč. svetovalec okoli povpraševati, kje imajo kaj živine in drugih pridelkov in koliko otrok in dolgov. — Op. u redništva: Glede razdelitve podpor v posameznih krajih bodedo zbrali podatke in potem na primernem mestu vplivali, da bode splošne krivice enkrat konec. Da Brenčičevo „delo“ ni piškavega oreha vredno, to je pač že znano!

Iz kozjanskega okraja. Kakor po drugod, delila se je tudi v Prevorski občini dne 21. sušca t. l. podpora glede lanske suše. Pa kaj so ti Prevorski gospodje, ki so imeli delitev v rokah, stuhtali! Zahtevali so namreč za obvestilo določene podpore 1) od vsakega 10 vinarjev in tudi več, 2) pri delitvi od vsakih 10 K 10 vinarjev, in od 20 K 20 vinarjev. Ljudje so se sicer vstavljali temu; pa se jim je zatrobilo: to mora bit, to dobi občina, ker ima veliko stroškov, ko so denarji sem prišli! Dragi čitatelji, ali ni Prevorski župan prebrisan? Kaj takega si vendar nobeden pri delitvi podpore ni pogruntal! Radovedni smo, kaj poreče politična oblast k temu.

Makole pri Slov. Bistrici. Dragi „Štajerc“! V zadnjih številkah „Gospodarja“, po domače „Sleparja“, se naš politikujoči župnik baha, kër je bil prvič pri sodnji milostno na kazen 50 K obsojen, pri rekurzu pa se mu je posrečilo glavo iz zanjke potegniti. G. župnik, premislite: lastna hvala, cena mala! Vprašanje je le to-le, Miha: zakaj seješ politiko po našem doslej mirmem trgu? Zakaj se vtikavaš v občinske zadeve in volitve, ko vendar za občino nisi vinarja davka ne plačuješ? V odbor si se pustil od svojih črnih petoliznikov voliti in v županstvu hočeš biti. Ali si pozabil in se nočeš pokoriti za p o v e d i s v. O č e t a p a p e ž a, ki je duhovnikom politikovanje strogo prepovedal?! Papež hoče, da se noben duhovnik ne voli v politične zastope in denarne zavode, kër to veri škoduje. Ako hlapci svojega gospodarja ne vbogajo, kako bode ta naprej gospodaril! Ako se duhovniki papežu ne pokorijo, kako bode vera med ljudstvom cvetela! . . . Sponaša ta Miha tudi, da nekateri odhajajo iz Makol, eden tja proti Gradcu, drugi pa v blaženo Ameriko, kjer se tolarji po cesti pobirajo. Ej, Miha, po stezah se tolarji ne pobirajo, temveč se morajo krvavo prislužiti; tudi naberati se denarja tam ne more, kakor pri nas. Ali naj Mihi par stvari o beračenju in grabeljivosti gotovih črnih posojilničarjev povemo? Pometaj pred lastnim pragom!

Naprednjaki.

Ješence. Ljubi nam „Štajerc“! Pa že spet ti moramo nekaj poročati, ker vemo da le tak list kakor je „Štajerc“ zamore kako odkrito in resnično prinesiti na beli dan. Ljubi „Štajerc“!

Novo rešilno sredstvo za mornarje.

Ein neuer Plan zur Rettung von Passagieren und Mannschaften sinkender Riesendampfer.

Potop parnika „Titanic“ je dokazal, da je imel parnik premalo in preslabih rešilnih čolnov. Naša slika kaže zdaj novo rešilno sredstvo, ki je bilo ravnokar iznajdeno. Po tem načrtu bi obstal zadnji krov parnika iz velikega samostojnega „flosa.“ V slučaju potopa podali bi se potniki na ta „flos“ in bi se na ta način rešili. Na „flosu“ so motorji, ki bi „flos“ tudi lahko gibal. Velike par-

Zahtevajte

pri Vašem trgovcu ne samo „kocke za govejo juho“ nego izrecno

MAGGI JEVE kocke

á 5 h

kajti te so najboljše! samo prave z imenom MAGGI in

varstveno znamko zvezdo s križcem

Dopisi.

Selnica ob Dravi. Lubi gaspuad vrednik! Jaz zemem fedro v mojo pravo roko in Vam pišem en par besed; pa prej ko Vam dele pišem Vas prau lepo pogrúasau nu pa pozdrovim nu pa Vas prosim, da bi me h'tli no molu poslušati. Vam čam vliku kaj poveaudau, le geduld mete, bom kuj hitro začeu. Jaz Vam bi ži tidi prej pisau, pa se mi je glih tak godilo ko nošemu hornistu „Nerodnega lista“, da nisu mogu Vašiga autresa

niške družbe že delajo poizkuse, kako bi se to novo rešilno sredstvo obneslo.